

Onderwerp Voortgang Nationaal Programma Groningen
ter informatie
Steller Jilles Hazenberg

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon	06 1123 2202	Bijlage(n)	1	Ons kenmerk	496080-2022
Datum	28-9-2022	Uw brief van		Uw kenmerk	

Geachte heer, mevrouw,

In 2019 is het Nationaal Programma Groningen (NPG) van start gegaan. Een programma om te investeren in de toekomst van Groningen met een startkapitaal van 1.15 miljard. Het hoofddoel van het NPG is het verbeteren van de brede welvaart en het imago van Groningen, waarvoor ambities zijn geformuleerd op de vier gebieden: economie, werken en leren, leefbaarheid, natuur en klimaat. Het programma bestaat uit lokale programma's van gemeenten, het thematische programma van de provincie, en enkele 'specials' zoals Toukomst en het Erfgoedprogramma. In de bestuursovereenkomst is opgenomen dat er in 2019 middelen worden toegekend voor de periode tot en met 2023 met het idee in dat jaar te evalueren. Voor het programma dus een moment om de vraag te stellen of we op koers liggen de doelen van het NPG te behalen.

In mei 2021 is daarom in het Algemeen Bestuur (AB) NPG vooruitlopend op de evaluatie gesproken over de stand van zaken van het programma. Daar is geconcludeerd dat het programma goed op gang is, veel projecten in uitvoering zijn en resultaten opleveren. Met name in de lokale programma's zijn na een intensieve periode van participatie en programmavorming een groot aantal projecten in uitvoering. Tegelijk constateerde het AB dat het nodig is om het ambitie- en schaalniveau van het NPG voor de periode na 2023 te verhogen om tot structurele economische ontwikkeling van de regio te komen. Om dat te bereiken zijn grotere en meer gerichte interventies nodig die Groningen verder brengen.

Een manier op dit te bereiken is inzetten op een aantal grote transitithema's om met de resterende middelen als hefboom structureel economisch effect te sorteren. Als grote transitithema's zijn door het AB NPG energie/waterstof, agro/voedsel, gezondheid/zorg en onderwijs/arbeidsmarkt benoemd. Op deze thema's zouden grote projecten/programma moeten worden ontwikkeld om een structurele (nationale) bijdrage te leveren aan het oplossen van maatschappelijke vraagstukken en aan de

Volgvel 1

economische ontwikkeling van de regio. De nieuwe voorzitter van het bestuur, Johan Remkes, heeft deze taak opgepakt.

Financieel kader

In 2019 zijn middelen voor de eerste periode verdeeld over de eerdergenoemde speciale programma's (totaal 309 miljoen), lokale programma's (245 miljoen) en het thematisch programma (194 miljoen). Volgens de bestuursovereenkomst zullen in 2023 op basis van de bovengenoemde evaluatie de dan nog te verdelen middelen gericht worden ingezet voor de periode van 2023-2029. Voor deze periode is voor gemeenten het uitgangspunt geformuleerd dat zijn in ieder geval nog een keer de helft krijgen van wat ze in de voorgaande periode kregen. Dit betreft afgerond 115 miljoen en is inmiddels het 'derde kwart' gaan heten. Dan blijft er afgerond nog 288 miljoen niet verdeeld en inzetbaar voor het verhoogde ambitieniveau.

Voor onze gemeente betreft het budget voor de eerste periode afgerond 40 miljoen en minimaal 20 miljoen in de periode erna. Het lokale programmaplan van onze gemeente heeft dan ook een totale financiële omvang van afgerond 60 miljoen en een looptijd van 2019-2029. Het lokaal programmaplan van de gemeente Groningen heeft uw raad in 2020 en is in 2021 geactualiseerd. Het overgrote deel van deze middelen zetten wij in voor de dorps- en wijkvernieuwing in Ten Boer en Beijum – Lewenborg.

Brief voorzitter

Op 7 juni 2022 heeft Johan Remkes een brief gestuurd aan het Algemeen Bestuur met zijn bevindingen en voorstellen om tot het gewenste verhoogde ambitieniveau te komen, deze brief is bijgevoegd. Bij een aantal gemeenten is onrust over de inzet van de brief, waarbij het beeld is ontstaan dat gemaakte afspraken ter discussie staan en dat er middelen bij gemeenten worden weggehaald. Deze discussie spitst zich toe op twee elementen.

Ten eerste over het 'derde' kwart: de afspraak dat gemeenten in de tweede periode over 50% van het eerder toegedeelde budget kunnen beschikken. Bij een aantal gemeenten bestaat de zorg dat deze afspraak niet gehonoreerd wordt. Ten tweede vragen deze gemeenten zich af of de uitwerking van het verhoogde ambitieniveau niet ten koste gaat van lokale impact.

Ter verduidelijking: het verhoogde ambitieniveau wordt momenteel door het programmabureau NPG uitgewerkt in de vorm van 'baanbrekers', gericht op de landbouw/eiwittransitie (FASCINATING), medische technologie (HTRIC), waterstof (HyNorth) en circulaire economie (Groningen Circulair). Het gaat om grote projecten en programma's in verschillende fasen van uitwerking waarvan op later moment nog moet worden besloten of, en zo ja, op welke wijze deze mogelijk via het NPG verder gebracht kunnen worden. Voor nu zien wij de genoemde baanbrekers vooral als inspiratie en voorbeeld van hoe het ambitieniveau te verhogen.

Inzet gemeente Groningen

Omdat deze discussie in een aantal raden gevoerd wordt, willen wij uw raad meenemen bij de inzet vanuit het college. Groningen heeft een grote kans en daarmee ook verantwoordelijkheid. Op dit moment werken we met het Rijk aan uitwerken van de Toekomstagenda Groningen, werken we goed samen in het NPG en het Akkoord van Groningen, is er vanuit het Europese Just Transition Fund 330 miljoen

Volgvel 2

beschikbaar en zijn er kansen voor regiodeals en groeifondsaanvragen. Het college zet zich in om samen met provincie, gemeenten, programmabureau NPG en relevante partners het ambitieniveau te verhogen in de vorm van grote structuurversterkende programma's en projecten. Gezamenlijkheid is daarbij het uitgangspunt. Daarvoor is een belangrijke voorwaarde uiteraard dat het 'derde' kwart conform afspraken wordt toegekend, zodat ook ons lokale programmaplan uitgevoerd kan worden zoals deze door uw raad is vastgesteld. De dan resterende middelen zouden ten behoeve kunnen komen van het verhoogde ambitieniveau waar we gezamenlijk invulling aan moeten geven. Wij menen dat deze grote projecten juist ook lokaal impact hebben en we op deze manier maximaal effect sorteren voor Groningen.

Zoals vastgelegd in de bestuursovereenkomst NPG hebben raden en Staten een rol in besluitvorming betreffende de verdeling van middelen. Op het moment dat de discussie richting besluitvorming gaat, komen we bij u terug. Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

burgemeester,
Koen Schuiling

secretaris,
Christien Bronda

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.